

verslag

Plenaire Vergadering oktober 2021

Vergaderdatum	19 oktober 2021
Aanwezig	Vertegenwoordigers van het Ministerie van Financiën, het Ministerie van Justitie en Veiligheid, FIU-Nederland, het Openbaar Ministerie, het Anti-Money Laundering Centre en De Nederlandsche Bank.

Deze plenaire vergadering was de vierde plenaire vergadering onder voorzitterschap van Duitsland en de eerste die plaatsvond in hybride vorm, vanwege de lock-downmaatregelen en reisbeperkingen die voor sommige landen nog gelden.

Aangepaste Leidraad voor toepassing van de standaarden om witwassen en terrorismefinanciering via cryptovaluta's te mitigeren

In juni 2021 bleek uit de tweede jaarlijkse evaluatie van de aangepaste FATF-standaarden voor cryptovaluta's en *virtual asset service providers* (VASP's) dat er meer helderheid diende te worden geschapen over de toepassing van de standaarden door de FATF. Dit resulteerde in aanpassingen van de Leidraad. De aangepaste Leidraad verduidelijkt de definitie van cryptovaluta's en VASP's en gaat verder in op de toepassing van de standaarden op zogenaamde *stablecoins*. Ook wordt er ingegaan op *peer-to-peer*-transacties en manieren om hier de risico's van te identificeren en te mitigeren. De registratie van VASP's, informatie-uitwisseling en samenwerking van toezichthouders op VASP's komen ook aan bod.¹

Rapport over de implementatie van de FATF-standaarden voor grensoverschrijdende betalingen

Het wegnemen van barrières bij grensoverschrijdende betalingen is een prioriteit van de G20. De FATF rapporteerde over een onderdeel van deze prioriteit van de G20, namelijk het identificeren van regels op het terrein van antiwitwas- en antiterrorismefinanciering (AML/CFT) die problemen veroorzaken bij grensoverschrijdende betalingen. De FATF, in samenwerking met de *Basel Committee on Banking Supervision*, voerde een enquête uit en informeerde de plenaire vergadering over de enquêteresultaten. De resultaten wijzen op een gebrek aan een risicogebaseerde aanpak en een inconsistente implementatie van de AML/CFT-vereisten, die de kosten en snelheid van grensoverschrijdende betalingen negatief beïnvloedt. Een inconsistente nationale aanpak werpt ook blokkades op voor onder andere het identificeren van de uiteindelijk belanghebbende (UBO) en het effectief screenen op eventuele sancties. De FATF

¹<https://www.fatf-gafi.org/publications/fatfrecommendations/documents/guidance-rba-virtual-assets-2021.html>

zal samen met de relevante partijen mogelijke oplossingen identificeren voor de problemen die in deze enquêteresultaten naar voren zijn gekomen.²

Consultatie over het aanpassen van de standaarden voor het identificeren van de uiteindelijk belanghebbenden (UBO's) van rechtspersonen

De recente publicaties van de Pandora Papers onderschrijven het belang van het identificeren van UBO's om zo criminelen te stoppen die hun illegale activiteiten verstopten achter complexe juridische structuren. Deze publicaties bevestigen de bevindingen van de wederzijdse evaluaties van de FATF, namelijk dat landen meer moeten doen om ervoor te zorgen dat informatie van UBO's beschikbaar en up-to-date is. De plenaire vergadering besprak een herzien concept van mogelijke aanpassingen in Aanbeveling 24, die gaat over de transparantie van UBO's van rechtspersonen. De aanpassingen zijn gepubliceerd voor publieke consultatie, met reactiemogelijkheid tot 3 december 2021.³

Het mitigeren van onbedoelde neveneffecten van de FATF-standaarden

In februari van dit jaar is de FATF begonnen aan een project over de onbedoelde neveneffecten die voortkomen uit (incorrecte) implementatie van de FATF-standaarden. De plenaire vergadering besprak het rapport van de eerste fase van dit project. Dit bevat een analyse van de aard van de neveneffecten en signalen die wijzen op neveneffecten. De signalen zien op *de-risking*, financiële uitsluiting, onredelijke aanpak van NPO's en inperking van mensenrechten. De plenaire vergadering is akkoord gegaan met het publiceren van de resultaten van fase een van het project. In de volgende fase zal worden gekeken naar mogelijke oplossingen om deze ongewenste neveneffecten te mitigeren.⁴

Voortgang van het werk met betrekking tot voorkomen van witwassen uit milieucriminaliteit

Het rapport van de FATF uit 2020 over witwassen uit illegale handel in flora en fauna en milieucriminaliteit liet zien dat er grote verschillen zijn in de wijze waarop de gronddelicten worden gedefinieerd in wetgeving van de rapporterende jurisdicties. De FATF-standaarden maken het reeds verplicht dat witwassen voor verschillende vormen van milieucriminaliteit strafbaar wordt gesteld, maar dat blijkt niet voldoende om de grote verschillen in wetgeving weg te nemen. De plenaire vergadering heeft voorgesteld om enkele voorbeelden van milieucriminaliteit toe te voegen aan de verklarende woordenlijst van de FATF om te verduidelijken welke vormen van milieucriminaliteit precies bedoeld worden. Dit, samen met het rapport over methodes en trends van milieucriminaliteit, kan opsporingsinstanties helpen bij het volgen van de geldstromen en het stoppen van criminele netwerken achter illegale milieudumping, illegale houthandel en andere vormen van milieucriminaliteit.

Digitale transformatie van AML/CFT voor opsporingsdiensten

Onder het Duits voorzitterschap kijkt de FATF naar hoe digitale transformatie kan helpen bij het effectiever maken van AML/CFT-beleid. De plenaire vergadering heeft gesproken over een rapport dat door de FATF en de Egmont groep⁵ is gemaakt en dat ziet op de wijze waarop financial intelligence units (FIU's) technologie (beter) kunnen gebruiken om hun operaties uit te voeren. Het rapport focust op de middelen die gebruikt kunnen worden en wat praktische uitdagingen

²<http://www.fatf-gafi.org/publications/fatfrecommendations/documents/cross-border-payments.html>

³<http://www.fatf-gafi.org/publications/fatfrecommendations/documents/public-consultation-r24.html>

⁴<https://www.fatf-gafi.org/publications/financialinclusionandnpoissues/documents/unintended-consequences-project.html>

⁵ De Egmont Groep bestaat uit 167 Financial Intelligence Unit. Het is een platform wat voorziet in een veilige uitwisseling van expertise en intelligence over witwassen en terrorismefinanciering.

zijn. De FATF zal een samenvatting publiceren, met daarin de belangrijkste bevindingen van het rapport.⁶

Het versterken van het *Global Network*

FATF-leden hebben gediscussieerd over het ondersteunen van de regionale zusterorganisaties (FSRB's) van de FATF bij hun voortgang van de evaluaties. Sommige regionale FATF-organisaties lopen namelijk achter met hun evaluatieschema. In deze vergadering hebben de leden van de FATF besloten dat de steun aan de FSRB's hiervoor geïntensiveerd wordt.

Jurisdicties met verhoogde risico's

De FATF publiceert twee lijsten waarop landen en jurisdicties staan met strategische tekortkomingen in hun nationale beleid ter voorkoming en bestrijding van witwassen en terrorismefinanciering. De eerste lijst betreft de zogeheten "hoog risicolanden onderhevig aan een oproep tot tegenmaatregelen". Deze lijst wordt vaak aangeduid als de "zwarte lijst" en bevat jurisdicties die geen betrokkenheid tonen om verbeteringen door te voeren of onvoldoende voortgang hebben geboekt in het terugdringen van hun strategische tekortkomingen en die een bedreiging kunnen vormen voor het internationale financiële systeem.⁷ De landen waar het op dit moment om gaat zijn Noord-Korea en Iran. Er geldt een oproep aan alle landen om effectieve tegenmaatregelen te nemen tegen deze twee landen.

De tweede lijst die de FATF publiceert is getiteld "Jurisdicties onder verscherpt toezicht".⁸ Deze lijst wordt vaak aangeduid als de "grijze lijst". De lijst bevat landen die strategische tekortkomingen hebben in hun nationale regimes ter voorkoming en bestrijding van witwassen en terrorismefinanciering, maar die gecommitteerd zijn om deze tekortkomingen aan te pakken. De plenaire vergadering heeft besloten dat Turkije, Mali en Jordanië toegevoegd worden aan deze lijst. Botswana en Mauritius hebben hun actieplan succesvol afgerond en maken geen onderdeel meer uit van deze lijst, zodat deze landen niet langer onder verscherpt toezicht van de FATF staan. In totaal staan sinds oktober 2021 drieëntwintig landen op deze lijst.⁹

De Nederlandsche Bank en de Autoriteit Financiële Markten verwijzen op hun website na elke plenaire vergadering naar de meest recente lijsten. Op diezelfde websites wordt toegelicht welke (aanvullende) maatregelen Nederlandse financiële instellingen dienen te nemen in het kader van de naleving van de Wwft, om het verhoogde risico ten aanzien van relaties met ingezetenen van deze landen en het uitvoeren van transacties van of naar deze landen te mitigeren.

⁶<https://www.fatf-gafi.org/publications/fatfgeneral/documents/digital-transformation-aml-cft.html>

⁷<http://www.fatf-gafi.org/publications/high-risk-and-other-monitored-jurisdictions/documents/call-for-action-october-2021.html>

⁸<http://www.fatf-gafi.org/publications/high-risk-and-other-monitored-jurisdictions/documents/increased-monitoring-october-2021.html>

⁹ Albanië, Barbados, Burkina Faso, Cambodja, Haïti, Jamaica, Jemen, Jordanië, de Filipijnen, Kaaimaneilanden, Mali, Malta, Marokko, Myanmar, Nicaragua, Oeganda, Pakistan, Panama, Senegal, Syrië, Turkije, Zimbabwe en Zuid-Soedan.